Št. 11 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v torek 13. januarja 1925. Posamezna številka 20 cent. Letnik L.

EDINOST

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Odgovorni urednik: Prof. F. Peric. — Lastnik tiskarna Edinost. Tisk tiskarne Edinost. Naročnina znaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.50, pol leta L 32.— in celo leto L 60.— Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Lužiški Srbi in Nemčija — Italija in mi

(Glej «Edinost» od 8. januarja 1925.)

III.

Vprašanje spoštovanja narodnih manjšin, o katerem je pisec mnenja, da je «zelo težavno in zapleteno», res ni bilo z vojno rešeno. V koliko je na tem kriva sama vojna in njene posledice, je vprašanje, ki bi ga bilo treba izčrpno preiskati. Ob točnem in globljem razmišljanju bi prišli do spoznanja, da vojna, ki pomeni in je pomenila vselej moralno in materijalno, najsibo tudi začasno, propast človeka-poedinca in države-naroda, ni mogla in ne bo mogla nikdar rešiti nobenega manjšinskega vprašanja. Propast vseh moralnih in materijalnih dobrin človeštva sili že sama po sebi vse države v imperijalizem, bodisi duševen ali gospodarski, ljudstvo-država sili preko svojih etnografskih mej, da zavorjuje tuja tla in s tem nastajajo novi manjšinski problemi, ki čakajo a ne najdejo svoje rešitve v tej večni plimi in oseki človeških strasti, sovraštva in pohlepnosti. To nam dokazuje zgodovina človeštva v obče od najstarejših dob do danes, to nam dokazujejo še posebno evropske prilike od sto in sto let nazaj.

Vprašanja pravice in krivice, svobode in nasilja, suženjstva in nadvlade, tedaj vsa vprašanja, ki se zajedajo tako živo v meso zatirancev in zatiralcev, ne rešita ne meč ne ogenj, ne strast ne sovraštvo, ampak razvozljati jih more le ideja, duh, ki je neomejen in večen vladar nad mesom, nad materijo. Ko bosta človek-poedinec in narod-država prožeta z idejo človečnosti, s sokom ljubezni in medsebojnega spoštovanja, takrat se razrešijo vprašanja narodnih manjšin kar sama od sebe, ker ne bodo več «ne težavna in niti zapletena».

In tu se moramo vnovič povrniti nazaj in vnovič zapisati stavek, da naj bodo pravice narodnih manjšin v vsaki državi tudi v resnici zagotovljene in izvršene v praktičnem življenju in ne samo «na papirju», ker le potem imata narod-država in ljudstvo-večina moralno pravico do visokega naziva «kulturni element človeštva». Da tega visokega naziva ne zaslužijo Nemci nam dokazuje in je tudi dokazal sam W. Giusti s svojo razpravo o Lužiških Srbih. Nemška reakcija proti «temu malemu slovanskemu ljudstvu» je divjala sicer že stoletja in stoletja in ga tako potisnila v današnje meje. Razbohotila se je še bolj ob izbruhu vojne, trajala skozi vsa vojna leta in traja še dandanes. Metode, ki se jih poslužujejo Nemci v svojem krivičnem boju, so divje, nekulturne, vredne živalske lakomnosti germanskega imperijalizma, ki mu je vsako sredstvo dobro, da le doseže svoj cilj. Razumnički del lužiško-srbskega prebivalstva je bil že med vojno preganjan, interniran itd. Lužiško-srbski vojak je v nemški vojski služil le na najnevarnejših mestih. Doma pa je nemško uradništvo, kakor pravi W. Giusti, v zvezi z lužiško-srbskim odpadništvom divjalo nad nesrečnim prebivalstvom. Ta način boja, nasilja združenega s političnim cinizmom, se je ne samo ohranil tudi v dobi premirja do današnjega dne, ampak celo stopnjeval v največji meri.

Vse to, kar pripoveduje v kratkih besedah, a vendar dovolj nazorno naš pisec, se nam zdi, kakor obnavljanje zgodovine političnega življenja nas Slovanov. Tudi naš narod, ki si je bil pred sto- in stoletji ustvaril ob Jadranskem morju in visoko gori v severnih Alpah svoje domače ognjišče, je moral od Nemcev, teh kletih sovražnikov vsega Slovanstva, pretrpeti najhujša zla; ogenj in meč sta gospodarila nad njim, zatirala sta ga in mu kradla zemljo in jezik. Nacionalna zavest probujajočega se Slovanstva je sicer ta raznarodovalni proces v precejšnji meri ovirala, vendar moremo tudi mi vzklikniti o sebi tako, kot je zapisal W. Giusti o Lužiških Srbih: «V slučaju nemške zmage bi bilo to ljudstvo v najkrajšem času popolnoma potujčeno». Poraz Nemcev in njih zvestih zaveznikov Avstrijcev je del našega naroda rešil za vselej narodne smrti. Pravimo: del, ker se od nas še vedno zahteva, da moramo dokazati svojo lojalnost napram državi s tem, da sprejmemo narodno smrt. Ni naš namen, da bi na tem mestu danes obnavljali zgodovino zadnjih pet let političnega, kulturnega in gospodarskega življenja Slovanov pod Italijo, ker je stvar našemu ljudstvu, ki ga je živelo, a tudi tujini, ki je o vsem že brala, še v predobrem spominu. Naglasimo naj le, da je paralelizem med življenjem Lužiških Srbov v Nemčiji in jugoslovenskim ljudstvom v Italiji popoln.

W. Giusti je mogel napisati, ko pripoveduje o ojačenju ponemčevanja med Lužiškimi Srbi po vojni, da je «mreža političnih, kulturnih in telovadnih društev lužiško-srbskih (danes je ustanovljen celo lužiško-srbski «Sokol»!) že tako močna in trdna, da se bo lahko upirala navalom germanizma, posebno če bo prejemala kulturno pomoč (kar se v resnici tudi vrši) sorodnih Slovanov». Mi bi tega ne mogli trditi o našem ljudstvu v Italiji. Naša država je v svoji veliki «svobodoljubnosti» ne samo ovirala od prvega dne okupacije Primorja in ovira še dandanes politično, kulturno in pa gospodarsko delo med našim ljudstvom, ampak je celo razbila, kjer je bila le prilika za to, vsako duševno snovanje v vsakršno smer, kakor da bi že ne mogla pričakati trenotka, ko bo izvršeno ono veliko delo «asimilacije», bolje rečeno «italijanizacije» poslednje naše vasi, zadnjega našega človeka. Tako delo med Lužiškimi Srbi je W. Giusti s svojim člankom najstrožje obsodil. Naravno je, da je tako tudi obsodil delovanje svoje lastne vlade med našim ljudstvom.

Paralelizem življenja krivic Lužiških Srbov in večnega, pravičnega boja proti njim postaja z ozirom na nas še večji, ko beremo v že prej omenjeni razpravi o «zahtevi upravne združitve obeh delov (južnega in severnega), ki tvorita Lužiško Srbijo» in o upravičenosti tega gibanja v politiki naših severnih sobratov. Tudi mi imamo svoj upravni boj, boj za deželno avtonomijo, boj proti upravnemu razkosanju vsega ozemlja, ki je obljudeno po veliki večini z našim jugoslovenskim ljudstvom. Isto velja tudi za naše bojevanje zoper raznarodovalno politiko v šoli, cerkvi in v vsem javnem uradovanju. Mimogrede bodi omenjeno, da se označuje vse to naše gibanje za nekak iredentizem, upor proti državi. Kaj pa naj bi bilo, če bi naše ljudstvo v boju za svoje najsvetejše pravice, v boju zoper navale raznarodovanja v resnici tudi prejemalo kako kulturno pomoč od zunaj, od sorodnih Slovanov? In to možnost dopušča W. Giusti za Lužiške Srbe! S kakšno vrsto iredentizma bi nas pa obmetavala potem vsa italijanska uradna in neuradna javnost? In mi se vendar držimo v razmerju do Italije kot države onih pravih naukov, ki jih daje iskreno in pošteno W. Giusti lužiško-srbski javnosti: Skrbno spoštujemo italijansko postavo, priznali smo in priznavamo še danes suvereniteto italijanske države in se «na tej trdni podlagi čvrsto borimo za upravno združitev, za svete pravice lastnega jezika in svoje kulture, za ostanke civilizacije, ki ne more in ne sme zamreti.»

IV.

Še je ena točka v zanimivem članku W. Giustija, s katero se moramo kot vredni tolmači slovanskega mišljenja v Italiji nekoliko intenzivneje pobaviti. Ko je pisec opisal z živo besedo vse peripetije, predvojne in povojne, vprašanja Lužiških Srbov v Nemčiji, pripoveduje še naslednje: «Dne 3. maja 1922. leta je neki proglas, ki so ga podpisali vsi najslavnejši proučevalci slovanskih zadev, stanujoči po najrazličnejših krajih sveta, zahteval od Zveze narodov, da se zavzame za kulturno ohranitev lužiško-srbske manjšine v Nemčiji. Ta manifest je v resnici visok, ker, odrekajoč se nesmiselnemu (!) političnemu vprašanju, kaže na naloge, ki čakajo onih, katerim je pri srcu vprašanje Lužiških Srbov: jezikovna in kulturna obramba tega malega a zanimivega ljudstva». Manifest je bil podpisan in odposlan Zvezi narodov. Kakšen je bil nadaljni razplet te akcije, avtor ne pove, pač pa si ga lahko sami mislimo. Tudi nam članek avtorja, ki se je s tako topło besedo zavzel za zadeve naših severnih sobratov, sam govori dovolj jasno o uspehu te akcije. Najbrže je lepi manifest zastal v kaki zapraševi omari tega ali onega diplomata pri Zvezi narodov in čaka potrpežljivo boljših časov, t. j. čaka rešitve ognja in meča, tega edinega orožja, ki ga je še zmožna evropska politika vsa otrovana od mamona peklenskega imperijalizma. Nas zanima vsa stvar le v toliko, ker je bil s tem storjen vsaj «na papirju» resen poizkus zainteresiranja vsemogočne politike evropskih velevlastí za probleme Lužiških Srbov, ki so narodna manjšina, vseeno je: ali slovanska ali ne, ki je že na pragu smrti in se bori z vsemi postavnimi sredstvi v morju nemškega navala za golo življenje. Iz tega stališča moramo tudi soglašati z nameni, ki jih je imel W. Giusti, ko je napisal za ugledni italijanski mesečnik «L'Europa orientale» svoj članek o Lužiških Srbih. Vendar si ne moremo kaj, da ne bi opozorili ugledni zavod «L'Istituto per L'Europa orientale», njegov list, pisca lepega članka in vse one resne italijanske znanstvene kroge, ki se zanimajo za probleme Orijenta, da bi bila akcija obrambe narodnih manjšin v Evropi še mnogo lepša, kulturnejša in izdatnejša, če bi jo započeli izvajati najprej v lastni hiši. Italija ima tudi svoje narodne manjšine, Italija tudi odreka tem manjšinam najelementarnejše pravice v kulturnem, političnem in šolskem pravcu. Če se bodo zavod «L'Istituto per l'Europa Orientale» in njegovi sodelavci osukali najprej po svoji lastni hiši in skušali rešiti problem narodnih manjšin najprej doma, potem bo njih delo v tujini zadobilo toliko večjo upravičenost in uspehi tudi ne bodo izostali.

Tudi naša manjšina v Italiji je «zadnji razrastek neke stare in slavne civilizacije, ki je vstal k novemu življenju.» Tudi nam, Jugoslovenom v Italiji, «je treba zagotoviti kulturno življenje in nam dati možnost, da si ohranimo stari jezik naših pradedov.» Tudi za nas velja, da «kolikor bolj se bodo proučevalci slovanskih stvari zanimali za jugoslovensko vprašanje (v Italiji), toliko bolj bodo ojačili zmagoviti odpor našega malega plemena, ki iz kulturnih in moralnih vzrokov ne sme propasti.»

To bi bili najlepši cilji, to bi bilo najlepše delo za gospode okoli ugledne revije «L'Europa orientale»!

J. C.

Hughes podal ostavko

WASHINGTON, 12. (Uradno). Finančni minister Hughes je podal ostavko. Svoje funkcije bo vršil do 4. marca. Sledil mu bo Kellogg.

Zakon o uredbi društvenega delovanja

predložen zbornici - Strah pred delovanjem gen. Peppino Garibaldi

RIM, 12. Seja poslanske zbornice je pričela ob 15. uri. Predsedoval je on. Gasparotto. Po odobritvi zapisnika zadnje seje je prisegel on. Giuriati, novi minister za javna dela. (On. Giuriati ni prej prisegel, ker se je šele pred kratkim vrnil s potovanja po južni Ameriki. Prip. ur.)

Nato so razni ministri odgovarjali na vprašanja poslancev. Tako je ministrski predsednik odgovoril na vprašanje poslanca Maffei-a o političnem delovanju generala Peppino Garibaldi, da je vlada natančno poučena o vseh manevrih generala Garibaldija, ki pa ne kažejo še nikake resnosti. Kakor hitro pa bi g. general prešel s teoretičnega na praktično polje, bo gotovo vlada v stanu parirati vsaki udarec. On. Maffei se zadovolji z odgovorom. Pripomni, da je gen. Peppino Garibaldi med svojim bivanjem v Nizzi rekrutiral italijanske in francoske komuniste, pri čemer je imel na razpolago ogromne vsote.

Državni podtajnik za notranje zadeve on. Grandi Dino je odgovoril poslancu Sternbachu, da oblastva javnega varstva z vso skrbnostjo čuvajo mejo v Zgornjem Poadižju. Službo opravljajo posebne skupine karabinerjev. Nikakor ni umestno, da kdo govori o zločinih in umorstvih, ki da se stalno dogajajo v Zgornjem Poadižju. Gre le za posamezne slučaje, toda karabinerji takoj aretirajo zločince. Na vsak način pa je vlada storila posebne korake za zaščito meje. On. Sternbach se zadovolji z odgovorom. Trdi pa, da je v Zgornjem Poadižju slabo preskrbljeno za javno varnost; umori in ropi se dogajajo, ne da bi bil kdo kaznovan. Organi javnega varstva in niti sodnijska oblastva sama ne izvršujejo v tem oziru svoje dolžnosti (ropot, medklici).

Ob zaključku seje je ministrski predsednik on. Mussolini predložil naslednji zakonski načrt: Ureditev delovanja udruženj, bitij in zavodov ter pripadnosti tem osobja, odvisnega od države, pokrajin, občin in javnih dobrodelnih ustanov. (Pritrjevanje, pripombe.) Seja je bila zaključena ob 16. uri.

Ministrski svet

Minister Federzoni o notranjem položaju Zakonski načrt za ureditev društvenega delovanja

RIM, 12. Davi ob 10. se je sestal v palači Viminale ministrski svet. Navzočni so bili vsi ministri, razen De Stefanija, ki se nahaja v Parizu kot načelnik italijanske delegacije na finančni konferenci.

Notranji minister je poročal o notranjem položaju ter izjavil, da so ukrepi za varnost javnega reda dosegli popoln uspeh. Položaj v državi da je popolnoma normalen, včerajšnji praznik da je potekel brez najmanjšega incidenta.

Na predlog notranjega ministra je bil sporazumno z justičnim ministrom sprejet zakonski načrt, ki obvezuje vsa udruženja, pravna bitja in ustanove, da sporočijo oblastvu za javno varnost svoja pravila, notranji poslovnik, imenik članov ter seznam odbornikov. Nadalje je ministrski svet sklenil predložiti parlamentu zakonski načrt, ki pooblašča vlado, da izda nekatere spremembe k zakonu za javno varnost, nadalje da izda kazenski zakonik, zakonik za postopanje v kazenskih stvareh ter nekoliko sprememb in dodatkov k civilnemu zakoniku.

Seja se je končala ob 13. uri.

Senat sklican za 20. t. m.

RIM, 12. Senat je sklican k javni seji, ki se bo vršila v torek, 20. t. m.

On. Scialoia, državni podtajnik, odstopil

RIM, 12. S kraljevim ukazom je bila sprejeta ostavka državnega podtajnika za javna dela on. avv. Antonio Scialoia. Na njegovo mesto je imenovan on. avv. Alfredo Petrillo.

On. Scialoia je odstopil iz čisto upravnih zadev. Nov pravilnik v poslovanju državnih podtajnikov je namreč vzel skoro vso oblast podtajnikom. Že prejšnjemu ministru za javna dela on. Sarrocchi-ju je on. Scialoia izjavil, da mu mora razširiti delovno območje. Novemu ministru on. Giuriatiju je stavil on. Scialoia kot pogoj, da ostane v vladi, ureditev njegovega območja. Ker ni Giuriati ugodil njegovi želji, je odstopil.

Prof. Manzini — fašist

RIM, 12. Prof. Vincenc Manzini, redni profesor kazenskega prava na univerzi v Padovi, je prosil pri direktoriju, da bi bil vpisan v fašistovsko stranko. Direktorij je izpolnil željo prof. Manzinija ter mu izrazil svojo zadovoljnost radi tega čina.

Novi vitezi

RIM, 12. Na predlog ministra za narodno gospodarstvo je bilo imenovanih več novih vitezov (cavalieri) za delovne zasluge. Med temi sta tudi Cosulich Alberto, brodolastnik v Trstu, ter Morpurgo Edgardo, predsednik in generalni ravnatelj zavarovalnice «Assicurazioni Generali».

Jugoslovenska kraljeva dvojica v Benetkah

BENETKE, 12. Danes je tu-sem prispela iz Pariza jugoslovenska kraljevska dvojica. Kralj Aleksander in kraljica Marija sta se nastanila v hotelu Danieli.

Radićevi tovariši se izpustijo?

Nenaden sklep Sudbenega stola

ZAGREB, 12. (Izv.) Senat Sudbenega stola je sinoči sklenil in danes objavil sklep, da se izpuste iz zapora vsi člani HRSS razen Radića. Potemtakem bi bili izpuščeni na svobodo: Maček, Krnjević, Avgust Košutić, Predavec in Stjepan Košutić.

Državni pravdnik je vložil pritožbo proti temu sklepu. Radi tega ostanejo vsi člani vodstva HRSS zaprti, dokler ne reši pritožbe pravdnika banski stol, kar se bo zgodilo najkasneje v treh dneh. Sklep senata Sudbenega stola smatrajo v vladnih krogih za sklep formalnega značaja, češ da se je senat prenaglil, ker ni imel še na razpolago vsega obtežilnega materijala proti članom vodstva HRSS. Radićevci so sprejeli ta sklep z velikanskim navdušenjem.

BEOGRAD, 12. (Izv.) Glede sklepa senata Sudbenega stola, da se izpustijo vsi aretirani člani vodstva HRSS razen Radića, je notranji minister Maksimović izjavil, da je sklep čisto formalnega značaja. Senat je storil ta sklep, ker ni imel še na razpolago vsega materijala o delovanju vodstva HRSS; proti tem članom obstoji obtožba, da so sodelovali z Radićem. Sodišče nima na razpolago še vseh dokumentov proti članom vodstva, ki so se našli pri Radiću in v arhivu HRSS. Ti dokumenti obremenjujejo vodstvo, v kolikor se je izjavilo solidarnega z Radićem.

Radićeva navodila za volitve

Dve Radićevi pismi iz ječe zaplenjeni

ZAGREB, 12. (Izv.) Minister za notranje zadeve je prejel poročilo, da je Radić skušal dopisovati s Trumbićem iz ječe. Neki stražnik je namreč ujel dve pismi, ki jih je hotel Radić poslati Trumbiću po ječarju Zupanu. Zupan je bil takoj odstavljen.

V enem izmed teh pisem svetuje Radić drju. Trumbiću, naj se odpelje na Dunaj k ruskemu poslaništvu. Ko je zagrebška policija izvedela za to, je takoj odtegnila potni list Trumbiću, ki mu ga je že izdala.

V drugem pismu daje Radić svojim pristašem smernice za volitve. Za Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo velja aktivna abstinenca, to se pravi, da radićevci ne volijo za nobeno stranko; na drugi strani pa morajo skušati razgnati volilne komisije in razbiti skrinjice. V Bosni in Hercegovini naj volijo Spahove muslimane; v Sloveniji pa za Korošca.

Korošec kandidira tudi v Ljubljani

Dr. Ravnihar z narodnimi socijalisti

LJUBLJANA, 12. (Izv.) Včeraj se je vodstvo SLS odločilo, da postavi tudi v Ljubljani lastnega kandidata. Kandidiral bo dr. Anton Korošec, njegov namestnik bo Franjo Terseglav, urednik «Slovenca». Tako bo dr. Korošec kandidiral v 3 slovenskih volilnih okrožjih.

Dr. Ravnihar se je pogodil z narodnimi socijalisti, ki jih zastopa Juvan.

Socijalistične kandidatske liste v Sloveniji

Dr. Ljudevit Perič nosilec liste v Ljubljani

MARIBOR, 11. Včeraj je Socijalistična stranka Jugoslavije vložila kot deseta svojo kandidatsko listo. Nosilec je dr. Milan Korun, odvetnik v Ljubljani, srezki kandidati pa so:

za oba mariborska sreza: Josip Petejan, železničar v Mariboru;

za Laško in Prevalje: I. Krušič, rudar, Trbovlje; namestnik L. Juh, delavec v Guštanju;

za Dol. Lendavo in Mursko Soboto: Janez Gumilar, krojač, Gor. Lendava; namestnik Valentin Komavli, uradnik v Murski Soboti;

za Brežice in Šmarje: Franc Warletz, posestnik v Brežicah: namestnik Ivan Molan, mali posestnik v Bojsnem;

za Celje in Gornjigrad: Franc Koren, pekovski mojster v Celju; nam. Matevž Omladič, mali posestnik v Šmartnem ob Paki;

za Konjice: Ludvik Flor, mizar v Kotu; nam Martin Plankar, strojnik v Celju;

za Ljutomer: Andrej Močnik, tipograf v Mariboru; nam. Belič Fr., usnjar v Ljutomeru;

za Ptuj in Ormož: Ivan Šegula, železničar v Ptuju; nam. Matevž Schmidt, delavec v Bregu;

za Slov. Gradec: Anton Tanc, uradnik v Slov. Gradcu; nam. Ferd. Valenčak, rudar, Velenje;

Ta kandidatska lista je lista oficijelne socijalistične stranke (Korunove skupine), ki je na svojo listo združila tudi zastopnike vseh krajev, ki so bili priključeni takozvani Bernotovi skupini («Naprej»). Ta Bernotova skupina je na svojem zadnjem zborovanju v Ljubljani o Božiču sklenila, da se odcepi od socijalistične stranke in da postane samostojna. Ali bo vložila tudi Bernotova stranka svojo kandidatsko listo, še ni znano. Na kak uspeh pa ne bo mogla računati, ker se je Korunovi skupini posrečilo vzpostaviti med socijalisti precejšnjo enotnost. V Mariboru računajo, da dobe socijalisti na Štajerskem najmanj 1, v ugodnem slučaju pa celo 2 mandata.

Tik pred socijalisti so vložili svojo listo tudi dr. Ravnikovi radikalni disidenti; njihov nosilec je odvetnik dr. Ravnik. Ta skrinjica bo v vrsti 9. Maribor bo torej dosegel vsekakor tudi letos rekord v številu vloženih kandidatnih list in razcepanosti strank.

LJUBLJANA, 11. Včeraj so vložili pri ljubljanskem deželnem sodišču svojo kandidatsko listo socijalisti. Nosilec liste je bivši župan dr. Ljudevit Perič, njegov namestnik pa uradnik bolniške blagajne D. Čelesnik.

Švedski ministrski predsednik Branting obolel

STOCKHOLM, 12. Ministrski predsednik Branting je nevarno obolel. Listi pravijo, da ga bo za časa bolezni najbrž nadomestoval finančni minister Janson.

Pomanjkanje vagonov

Ker se razmere na železnici v vipavski in baški dolini niso spremenile na boljše kljub izrecnim obljubam vlade, se je naš poslanec dr. Wilfan ponovno obrnil na vlado z nujno zahtevo, da se izdajo takoj primerni ukrepi za zboljšanje položaja.

Poslanec dr. Wilfan je prejel sledeči odgovor z datumom od 6. januarja 1925:

«Gospod poslanec!

V odgovor na Vašo ponovno zahtevo, ki ste mi jo predložili, mi je čast Vam zagotoviti, da se dela vse mogoče, da bi se poslala tržaškemu železniškemu ravnateljstvu čim večja množina praznih vagonov. Tudi prevažanje lesu s postaj na vipavski železnici, ki se tako toplo priporoča, se bo torej vršilo z zaželjeno naglico.

S prisrčnimi pozdravi

Panunzio L. r.»

Trgovinska pogajanja z Nemčijo se zavlačujejo

Zaenkrat «modus vivendi»

RIM, 12. Pogajanje za sklenitev trgovinske pogodbe med Italijo in Nemčijo so se začasno izpremenila v pogajanja za sklenitev «modusa vivendi», ki naj bi uredil carinske zadeve med obema državama od 11. januarja 1925., do dneva, ko vstopi v veljavo prava pogodba. Po Po zmenjanju medsebojnih not so zastopniki obeh vlad sklenili, da velja od 11. januarja klavzula države z največjimi prednostmi; tako bo Italija še vedno izvažala svoje poljedelske pridelke v Nemčijo in Nemčija industrijske v Italijo pod istimi pogoji kakor druge države.

Sporazum v glavnih vprašanjih dosežen

na pariški finančni konferenci

PARIZ, 12. Včeraj so delali izvedenci ves dan, medtem ko so si delegati privoščili mal oddih. Zdi se, da je pot do sporazuma v glavnih tehničnih vprašanjih odprta; na splošno so dajo do sedaj doseženi uspehi konference razpredeliti takole:

Stroški za Porurje

1. Finančni pravilnik za operacije v ruhrski kotlini. Francosko-belgijsko stališče je bilo sprejeto v celoti z ozirom na računanje dohodkov in stroškov, ki izhajajo iz ukrepov, storjenih od Francije in od Belgije v ruhrski kotlini in v Porenju v dobi od 11. januarja 1923 do 31. avgusta 1924. Od francoskih in belgijskih strokovnjakov predložene številke so bile sprejete pod pogojem, da jih odobri reparacijska komisija. 114 milijonov mark v zlatu, ki predstavljajo vojaške stroške za Porurje, se bo dvignilo na plačilih v denarju, medtem ko bodo dajatve v naravi pridržane vlastem, ki jih bodo prejele (318 milijonov mark v zlatu za Francijo, 114 za Belgijo, 60 za Italijo).

2. Belgijske prednosti. Kot posledica odobritve francosko-belgijskega stališča glede pravilnika za račune Porurja je določitev vsote okroglih 120 milijonov mark v zlatu, ki ostane Belgiji v smislu mirovne pogodbe kot ostanek od 2 milijard mark v zlatu. Dokler Belgija ne bo prejela teh 120 milijonov, bo še nadalje uživala svojih 8% na plačilih Nemčije, nakazanih na račun vojne odškodnine. Potem, t. j. proti koncu drugega letnega obroka Dawesovega načrta, bo delež Belgije na nemških plačilih znižan na 4%, medtem ko se bo ostalih 4% razdelilo med ostale zaveznike in pridružene države.

3. Soudeležba Združenih držav na Dawesovih letnih obrokih. Francija in Belgija sta že pristali na to, da bi imele tudi Združene države svoj delež na letnih obrokih Dawesovega načrta, toliko kot odškodnino za stroške zasedbe, kolikor radi materijalne in civilne škode za časa vojne. Anglija je imela gotove pomisleke z ozirom na vojno škodo. Včeraj pa sta se Churchill in Logen zedinila na predlogu za sporazum, kateri je bil takoj brzojavno odposlan v Washington. Doba za povrnitev zasedbenih stroškov Ameriki, katera je bila določena leta 1923 na 12 let, se bo podaljšala na 24 let, in povrnitev škode se bo izvršila potom dela odstotkov, ki bodo prosti leta 1926 po prenehanju belgijskih prednosti.

Angleško-francoski dolgovi

4. Medzavezniški dolgovi. Tega vprašanja ni na dnevnem redu konference, ampak Churchill se je večkrat razgovarjal s Clementelom o možnosti ureditve francoskega dolga napram Angliji. Angleški finančni minister je izjavil, da soglaša v tem oziru z načeli, ki so izražena v notah Balfourja, Bonarja Lawa in Curzona v letih 1922 in 1923, t. j. da zahteva Anglija od svojih dolžnikov, in sicer najprej od Nemčije in v drugi vrsti od zaveznikov, le 14.200 milijonov mark v zlatu, t. j. vsoto, ki jo sama dolguje Združenim državam. Delež 22 odstotkov na odškodnini Nemčije, kateri je priznan Angliji, predstavlja sedaj vsoto okroglih 8 milijard: ostalo bi tedaj še 6 milijard mark v zlatu sedanje vrednosti, ki jih bi evropski zavezniki Francija, Italija, Rusija, Jugoslavija itd. morali plačati Angliji. Od teh 6 milijard bi Francija dolgovala približno polovico, okroglo 3 milijarde. Ena milijarda pa je bila plačana že tekom vojne s strani Francije angleški vladi na račun predujmov. Končno pa ni stavil Churchill pismenih predlogov. Možno je, da se bodo njegovi razgovori še nadaljevali.

Konferenca baltiških držav

VARŠAVA, 12. Poljski zunanji minister Skrzynski je odpotoval v Helsingfors, da se udeleži konference baltiških držav.

Nemške manifestacije v Porenju

proti podaljšanju zasedbe.

BERLIN, 12. Wolffov dopisni urad objavlja: V Koelnu in drugih porenjskih mestih so organizirale stranke, brez ozira na politični program, ljudske manifestacije, da protestirajo proti podaljšanju zasedbe koelnske cone. Manifestacije so se vršile brez incidentov. Po daljših govorih odličnih političnih voditeljev so bile sklenjene številne resolucije. V njih protestira nemško ljudstvo proti kršitvi versailleske pogodbe s strani zaveznikov, posebno pa obsoja podaljšanje zasedbe na nedoločen čas. Naglaša nevarne posledice te nasilne politike za pomirjenje Evrope in za ozdravitev svetovnega gospodarstva. Nadalje pravijo resolucije, da hoče Francija s svojimi ukrepi predvsem odcepiti Porenje od Nemčije. Nemško ljudstvo ne bo nikdar dopustilo, da se uresničijo ti francoski načrti.

Podaljšanje zasedbe pomeni obenem negiranje sporazuma politike, ki se ji je postavila podlaga na londonski konferenci, in omaja v največji meri zaupanje nemškega naroda v voljo zaveznikov, da bi se hoteli sporazumeti z Nemčijo. Obenem pa je postopanje zaveznikov v zadevi podaljšanja zasedbe v kričečem nasprotju z zahtevami, formuliranimi v Dawesovem načrtu. Klub odgodeni izpraznitvi se Porenjci, tako pravijo resolucije ne bodo pustili zapeljati k nedopustnim dejanjem. Naglašajo pred vsem svetom svoje pravice do svobode, s čimer bo ustreženo tudi miru in vzpostavitvi Evrope. Predsednik republike Ebert, ki je sprejel deputacije Porenjcev, jim je izjavil, da bo zaupanje v zakonitost zaveznikov gotovo padlo, če ne upoštevajo nemških pravic, ki jih predvideva versailleska pogodba.

Pogajanja finančnega ministra Lutherja

za sestavo nove nemške vlade - Izjave centruma in demokratov

BERLIN, 12. Finančni minister dr. Luther je izjavil predstavniku republike Ebertu, da je pripravljen proučiti vprašanje sestave nove vlade; vendar pa je prosil Eberta, da mu zaenkrat ne poveri mandata v to svrho. Medtem pa dr. Luther goji tesne stike z načelniki strank, da se prepriča o podpori, ki bi mu jo utegnile nuditi posamezne parlamentarne frakcije pri sestavljanju nove vlade. Nemška ljudska stranka sledi z veliko simpatijo Lutherjevim naporom. Nemški nacijonalci pa se držijo napram Lutherju zelo rezervirano ter izražajo mnenje, da se bo Lutherju težko posrečila sestava nove vlade, ki bi stala med levico in desnico.

Demokratični krogi zatrjujejo, da njihova stranka ne bo stopila v Lutherjev kabinet, ki bi ne bil nič drugega kakor več ali manj prikrita desničarska vlada.

BERLIN, 12. Parlamentarna skupina centruma je sklenila, da ne bo sodelovala pri kombinaciji nove vlade, ki jo hoče sestaviti finančni minister Luther. Kljub temu sklepu bo Luther nadaljeval svoje pregovore s člani parlamentarne skupine centruma in z ostalimi skupinami. Ti pregovori se predvsem tičejo redukcije ministrov, ki jo zahteva parlamentarna skupina nemških nacijonalcev.

Nov angleški list „English Wednesday" v Pragi

PRAGA, 12. V Pragi je začel izhajati nov angleški list pod imenom «English Wednesday». Za uredništvo odgovarja urednik Hales, a sotrudniki so sami Angleži. List izhaja zaenkrat kot nedeljska priloga «Narodnih Listov», a kasneje bo izhajal samostojno.

Dar Romaina Rollanda praškim sirotam

PRAGA, 12. Znani francoski književnik Romain Rolland, čigar dela se pogostoma igrajo na praških odrih, je obvestil te dni praško občino da prepušča svoje tantijeme od drame «Madame Montespan» praškim sirotam.

Prihod francoskega poslanika v Moskvo

Veličasten sprejem na moskovskem kolodvoru Jean Herbette pri Čičerinu

MOSKVA, 12. Danes je prispel semkaj francoski poslanik Jean Herbette. Na kolodvoru so ga sprejeli zastopniki komisarijata za zunanje zadeve, člani diplomatskega zbora, častna straža, številni ruski in inozemski časnikarji in velika množica prebivalstva. Agencija Rosta pravi, da je Herbette povedal zastopnikom tiska, da mu je v veliko zadoščenje sprejem, ki ga je bil deležen ob svojem prihodu v Moskvo. Ravnotako je rekel, da si šteje v veliko čast, da je prvi francoski poslanik pri vladi ZSSR. Dodal je, da hoče s sovjetsko vlado vstrajno delovati za zbližanje francoskega in ruskega naroda. Popoldne je Herbettea sprejel Čičerin. Razgovarjala sta se nad eno uro in pol.

Estonski upor in ZSSR

Važne izjave estonskega zunanjega ministra

MOSKVA, 12. Estonski zunanji minister Pusta je uradno izjavil sovjetskemu poslaniku v Estoniji Petrovskemu, da ni imel nikakega razgovora z urednikom nekega nemškega lista, ki je objavil, da je sovjetska vlada organizirala estonski upor z dne 1. decembra preteklega leta. Ni res, da je, tako nadaljuje estonski zunanji minister Pusta, organizirala ZSSR estonski upor. Vesti nemškega lista so lažnjive, ker Pusta ni podal nobenemu nemškemu novinarju kakih tozadevnih izjav. Obenem je po poročilih agencije Rosta naglašal Pusta, da je neohodno potrebna konsolidacija gospodarskih in političnih odnošajev med Estonijo in ZSSR.

Poljska trgovska mornarica.

VARŠAVA, 12. Poljska trgovska mornarica se nahaja še na početku svojega razvoja. Tako šteje Poljska danes samo štiri majhne pomožne ladje in sedem privatnih parnikov. Razume se, da to število ladij niti od daleč ne zadostuje poljskim trgovskim potrebam.

Poveljnik artilerije maroških upornikov

je Nemec Klems, ki je dezertiral iz francoske tujske legije

PARIZ, 12. Posebni poročevalec lista «Petit Parisien» v Maroku je prejel zanesljive informacije, da je poveljnik artilerije upornikov Nemec Klems, ki je dezertiral k sovražniku iz francoske tujske legije. Abd El Krim razpolaga z 250 topovi; toda velika verjetnost obstoji, da je nad polovico teh topov nerabnih. Riffanci, ki so povzročili Špancem do sedaj že veliko izgub, so hrabri vojaki. Pečajo se večinoma s poljedelstvom. V slučaju potrebe jih pokliče pod orožje sultan, ki plačuje vsakemu vojaku dnevno dve pezeti. Vojak si mora s tem denarjem sam priskrbeti hrano. Plemena Riffanov so oborožena s starimi francoskimi puškami «Mauser».

Vsi uporniški Riffani, s katerimi se je razgovarjal posebni poročevalec lista «Petit Parisien», imajo svojega vrhovnega poveljnika Abd El Krima v največjih časteh. Nadejajo se, da ni daleč dan, ko bodo gospodarili nad celim Marokom. Abd El Krim jim velja kot pravi sultan.

Državljanska vojna na Kitajskem

SHANGHAJ, 12. Guverner pokrajin Ce Kiang in Fu Kien napreduje proti Shanghaju na pomoč Chin Sien Yenu, bivšemu vojaškemu guvernerju Chiang Suja, da zapodi iz Shanghaja sedanjega guvernerja, ki ga je imenovala vlada v Pekingu. Med bojem so se čete shanghajskega guvernerja umaknile proti francoskemu ozemlju, vsled česa je tamošnja uprava ukrenila posebne mere. Tujci v Shanghaju niso v nevarnosti. Begunci prihajajo iz bližnjih vasi.

Herriot okreval

PARIZ, 12. Ministrski predsednik Herriot je danes prvič zapustil svoje stanovanje ter se malo sprehajal po vrtu ministrstva.

Manipoliziranje alkoholnih pijač v ZSSR

MOSKVA, 12. Sovjetska vlada proučuje zakonski načrt za monopoliziranje alkoholnih pijač s 30 stopinjami.

DNEVNE VESTI

„Piccolu"

Z ozirom na «razgovor», ki ga je priobčil «Piccolo» v svojem petkovem izdanju objavlja «Goriška Straža»: «Ugotavljamo, da se ni vršil noben razgovor «Piccolovega» zastopnika s kakim **odgovornim** (to je «Straža» debelo podčrtala) zastopnikom naše struje. «Piccolovo» poročilo, na katero ni vredno odgovarjati, je očividno izliv bujne domišljije, ki hoče vzbuditi pozornost. Mi tak način časnikarskih poročil odločno odklanjamo in obsojamo!»

Tej obsodbi v «Goriški Straži» se pridružujemo tudi mi z vso odločnostjo. Opravičena bi bila še ostrejša beseda. Neodpustno je, če se s takimi drznimi izmišljotinami naravnost omadežuje poslanstvo javnega tiska. Zares «prokleto rokodelstvo» je to, če se na tak način, nevreden resnega in dostojnega glasila, podžigajo vznemirjenje in nasprotstva v deželi, ki tako krvavo potrebuje pomirjenja. Zlobni namen je tu očividen: da bi se, na eni strani, še bolj razvnela nasprotstva v slovanskem taboru, na drugi pa je bil tisti razgovor očividno prikrojen v svrho, da bi varal italijansko javnost glede stremljenj slovanske narodne manjšine in je tako ščuval proti vsemu našemu ljudstvu brez razlike strank ali struj. «Piccolo» je vplel nov list v bogati venec svojih — nespodobnosti!

Banca Adriatica gre v konkurs

Kakor smo že poročali, je bila razprava o poravnavi Bance Adriatica dne 8. januarja suspendirana do sobote dne 10. t. m., ker so zastopniki banke obljubili, da pripravijo do tedaj boljši poravnalni predlog. Toda na dan nove razprave niso še bili gotovi s svojim predlogom in so se izgovarjali, da pričakujejo zvečer prihoda zastopnika Jadranske banke Beograd, s katerim se imajo nekaj važnega in bistvenega dogovoriti za poravnavo. Poravnalni komisar, g. svetnik Fiorentů, je odredil, da se najprej ugotovijo tiraatve in da se bo glasovalo o že stavljenem boljšem predlogu vršilo v ponedeljek, dne 12. t. m., na kateri dan bi se imela razprava nadaljevati. Razprava v soboto je trajala do 2. popoldne. Včerajšnja razprava je začela zopet z veliko zamudo in ko je vstopil g. poravnalni komisar, je bilo pričakovanje zelo napeto. Dal je takoj besedo upravitelju poravnave dru Benedettiju, ki je poročal, da ni nobenega novega predloga. Nastal je krik in vik, a g. komisar je s svojo energijo vzpostavil mir in začel razpravljati. Začelo se je glasovanje o prvotnem predlogu banke, ki je ponujal 20 od sto v obrokih brez vsake garancije. Posamezni upniki so bili poklicani in odgovor vsakega je bil odločen ogorčen «proti». Med glasovanjem je še le zastopnik banke in tukajšnjih upravnih svetnikov, dr. Dompieri, prosil g. komisarja, naj razpravo odgodi, ker za boljši predlog je potreben sklep Jadranske banke v Beogradu o ukrepih, ki so jih dogovorili z zastopnikom te banke. Na vprašanje komisarja, kakšen bo ta predlog, je dr. Dompieri odgovoril: 30 po sto. G. komisar je izjavil, da ne more razprave odgoditi iz formalnih razlogov in tudi zato, ker bi tak predlog ne bil odobren po sodišču. Razprava se je nadaljevala po daljšem odmoru do 13.30 ure. Uspeh je bil soglasna odklonitev poravnalnega predloga. Na to so nekateri upniki predlagali, da se otvori o premoženju banke konkurs. G. komisar je nato zaključil razpravo in povedal prisotnim, da bo o otvoritvi konkursa sklepal senat trgovinskega sodišča. Gotovo je, **da bo konkurs otvorjen tekom današnjega ali k večjemu jutrišnjega dne.**

OBČNI ZBOR «ILIRIJE» PRI SV. JAKOBU.

Naša nekdaj na pevskih društvih tako bogata dežela šteje danes le malo pevskih društev, ki bi delovala; edino le zbor «Učiteljske Zveze» in «Pevsko društvo» v Gorici se oglašata s svojimi koncerti, med tem ko naša domača pevska društva spijo, ali pa se omejujejo samo na sodelovanje pri kaki veselici s kakšno pesmijo iz predvojnih časov. Izjemo dela tržaško pevsko društvo «Ilirija», ki se ima sicer boriti z raznimi težkočami v svojem delovanju, ki se pa vendar vsako leto oglasi s svojim koncertom, ker proizvaja najnovejše skladbe raznih umetnikov. To pevsko društvo je imelo preteklo nedeljo svoj 19. redni občni zbor v društvenih prostorih. Vzlic malomarnosti naše mladine, ki preveč podcenjuje slovansko petje, se je vendar zbralo toliko članov, članic in prijateljev slovanskega petja, da jih ob drugih občnih zborih nismo nikdar toliko našteli. Bil je prisoten tudi odposlanec tržaške «Prosvete», g. dr. Čermelj, ki je s kratkim nagovorom pomiril nekoliko razburjene duhove in navdušil prisotne, da pri svojih znancih vplivajo na disciplino in redno zahajanje k pevskim vajam. Podpredsednik g. A. Gerbec je ob otvoritvi občnega zbora naglasil, da se je pevsko društvo navzlic vsem krizam in neprilikam obdržalo na isti višini kakor je bilo poprej, da je priredilo pevski koncert dne 16. novembra p. l. pod izbornim vodstvom g. učitelja Pertota ter da ima za bodočnost najboljšo nado, da bo društvo vedno bolje napredovalo. Tajnica gdča Val. Širok-ova je podala izčrpno poročilo o vsem društvenem delovanju v preteklem letu. Omenila je, da je imelo društvo največ težav z učitelji: bili so štirje naprošeni, še le četrti vztraja, ki je izučil v primeroma kratkem času zbor, tako da je zamogel nastopiti z lastnim koncertom. Hvala mu za trud in požrtvovalnost! Blagajnik g. Sčuka je orisal s številkami gmotno stanje, ki je povoljno in znači, da društvo ne pritiska na svoje člane, ampak da se samo vzdržuje s svojimi koncerti in drugimi prireditvami ter izleti v bližnjo okolico. Ko sta še pregledovalca podala svoje dobro poročilo, se je prešlo na volitve novega odbora ki je sestavljen z g. Angelom Kobau na čelu iz samih mladih in energičnih ljudi, ki nam jamčijo za dober napredek in razvoj društva. Občni zbor se je zaključil ob najboljšem razpoloženju in z obljubo vseh prisotnih, da hočejo gojiti z vso vnemo in strogo disciplino slovansko petje. Popoldne je bil peš-izlet v Lonjer, kjer se je zapelo mnogo lepih pesmi, ki so jih občudovali domačini kakor tujci.

Društvene vesti

«Zavarovalnica goveje živine» na Proseku bo imela svoj redni občni zbor v nedeljo, 18. t. m. ob 13. uri v prostorih «Gospodarskega društva» na Proseku — Odbor.

— **Pevsko društvo «Ilirija» v Trstu** bo imelo nocoj svojo pevsko vajo točno ob 8.30.

Jutri v sredo 14. t. m. bo ob 9 zvečer odborova seja. Vdeležita se je novi in stari odborniki. — Predsednik.

— **M. D. P. Opčine** uprizori v nedeljo dne 18. t. m. ob 19 v Kettejevi dvorani N. N. «Nebesa na zemlji», komedija v treh dejanjih. Kdor si želi obilo smeha in prebiti par veselih uric, naj pride, da vidi vrle openske diletante. Na svidenje torej v Kette-jevi dvorani. — Odbor.

— **S. D. Adria.** Danes važna odborova seja ob navadni uri. Prosijo se tudi bivši odborniki, da se udeležijo seje.

— **Planinsko društvo** ima danes zvečer ob 19.30 važno odborovo sejo v navadnih prostorih.

Iz tržaškega življenja

— **Posledice blaznega dira. dveh upornih mezgov.** Pred predorom Sv. Vida sta se včeraj okoli 11. ure splašila dva mezga, vprežena pri vojaškem vozu. Živali sta se spustili v divji dir proti ulici S. Marco, kjer sta podrli neko starko, ki se ni utegnila umakniti. Starka, 68-letna Cecilija Vidoni, stanujoča v ulici Pacinotti št. 5, je telebnila na tla s tako silo, da je zadobila številne poškodbe po raznih delih telesa; vsled prestanega strahu je imela tudi hud živčni napad. Nezgoda je zahtevala še drugo žrtev, k sreči ne človeško. Zdivjana mezga sta namreč pohodila nekega psa, ki je na mestu izdihnil svojo pasjo dušo. Bogve kako bi končala blazna dirka, da nista vojaka, ki sta spremljala voz, končno dohitela splašenih mezgov ter ju ustavila.

Vidonijeva je dobila prvo pomoč od na lice mesta poklicanega zdravnika rešilne postaje, nakar je bila prepeljana v mestno bolnišnico. Okrevala bo v 10 dneh.

— **Razne nezgode.** Pri nogometni igri na igrišču «Ponziane» pri Sv. Andreju si je pretekle nedelje popoldne zlomil levo roko 14-letni Marcel Eva, stanujoč v ulici Lavoratori št. 14.

Pri padcu z lestve v škedenjskih plavžih si je pa 37-letni kurjač Ivan Rizzotti, stanujoč v ulici Ponte št. 7, zlomil desno roko.

Pri delu na nizozemskem parniku «Durazzo», zasidranem v prosti luki V. E. III, se je včeraj popoldne ponesrečil 38-letni težak Alojzij Boschelli, stanujoč v zagati Grigioni št. 1; zadobil je hude poškodbe na desni nogi, na katero mu je padel težak kos premoga.

Vsi trije so dobili potrebno pomoč v mestni bolnišnici.

— **Aretacija dalmatinskega pomorščaka.** Pomorski natakar Matej Marković iz Dubrovnika, ukrcan na jugoslovenskem parniku «Lovrijenac», je pretekle sobote kupil v mestu dve avtomatični pištoli in 6 škatelj nabojev, menda ker je mislil, da bo vse skupaj z dobičkom zopet prodal kje v Dalmaciji. Toda mož se je zelo uštel, kajti pozno zvečer, ko se je vračal na krov, je bil aretiran in odveden v zapor.

Moral se bo zagovarjati pred sodiščem radi poskušanega tihotapstva orožja.

— **Nezgoda pestunje.** Pestunja Filomena Gorian, uslužbena pri neki družini v ulici S. Vito št. 36, je hotela predsinočnjim stopiti na tramvaj na trgu Goldoni. Pri tem se je pa spotaknila in padla z otrokom 2-letnim Sergijem Battigelli, tako nesrečno, da si je otrok zlomil levo roko nad komolcem. Mali ponesrečenec je dobil potrebno pomoč v mestni bolnišnici.

— **Oh, te srčne rane.** Ker njen dragi ni maral več zanjo, je 22-letna šivilja Demetrija Baudi, stanujoča v Miljah, sklenila napraviti konec svojim srčnim bolečinam s smrtjo. S tem namenom je včeraj zjutraj zavžila doma precejšnjo količino nekega zdravila, ki vsebuje morfin. Zdravilo pa ni ozdravilo njenih srčnih ran, temveč je spravilo deklico v bolnišnico. Vendar pa bo v par dneh ozdravila, vsaj na telesu, če ne na srcu...

— **Ponesrečen tatinski napad na blagajno.** V noči od 9. na 10. t. m. so se neznani zlikovci spravili na blagajno Skrbništva mirodilničarjev v ulici G. Brunner št. 10. S ponarejenimi ključi so odprli vežna vrata hiše ter se prikradli na dvorišče, kjer so v nekem stranišču prevrtali debel zid. Skozi luknjo so se skobacali v prostore Skrbništva, ki se nahajajo v pritličju, in pričeli «operirati» blagajno. — Navrtali so jo že na več mestih, ko so morali iz neznanih vzrokov opustiti delo ter oditi praznih rok. Sicer pa tudi ako bi se jim «operacija» posrečila, bi se jim ne bilo posebno izplačalo, kajti v blagajni je bila spravljena le skromna svotica okoli 2000 lir.

Vlomilski poskus je bil prijavljen na policijskem komisarijatu v ulici Brunner.

— **Zasačen tat.** Pretekle sobote popoldne, ko je vratarica hiše št. 14 v ulici Genova Roža Maracco šla po opravkih z doma, se je vtihotapil v njeno stanovanje nek mlad zlikovec, odprl omaro v sobi ter pobral iz nje vso zlatenino, ki je bila deloma spravljena v usnjati ročni torbici. Zlikovec jo je naglo odkuril s plenom, imel pa je smolo, da je na stopnicah naletel najprej na vratarico, v veži pa na njenega moža, ki sta se ravno vračala domov. — Prišedši v svoje stanovanje je vratarica na mah uvidela, kaj se je zgodilo. Začela je vpiti in njen mož je naglo skočil za mladeničem, ki ga je srečal v veži. Dohitel ga je na ulici, toda tat se mu je izmuznil, vendar pa je pri tem izpustil torbico z dragocenostmi; obdržal si je le nekaj zlatenine, ki jo je bil prej spravil v žep.

Zakonca sta zlikovca podrobno opisala na kvesturi, zato je upanje, da bo ptiček kmalu sedel na varnem. Zlatenina, ki jo je odnesel s seboj, je vredna kakih 1000 lir.

Vesti z Goriškega

— **Vipava.** Ljubitelji kolesarskega sporta se vabijo v nedeljo dne 18. t. m. k ustanovnemu sestanku kolesarskega kluba v «Hotelu Adria» v Vipavi ob 14. — Pripravljalni odbor.

DAROVI

Franjo Krivičić, Beli daruje L 5.— za fond Edinosti; in L 8.— za Dijaško Matico. Denar hrani upravništvo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **G. dopisniku iz Libušenj.** Bojimo se, da bi javno priznanje dotičnemu gospodu ne bilo prijetno. Preden priobčimo dopis, bi želeli vedeti, ali vztrajate pri želji, da se objavi. Ustregli bi nam tudi, ako nam sporočite, zakaj bi bila naša bojazen morda neutemeljena.

Borzna poročila.

DEVIZE. Amsterdam od 960.— do 970.—; Belgia od 117.— do 119.—; Pariz od 127.25 do 127.75; London od 114.10 do 114.30; New York od 23.70 do 23.8 ; Španija od 335.— do 345.—; Švica od 459.— do 462. ; Atene od 39.— do 42.—; Berlin od 567. do 67 —; Bukarest od 12.— do 12.50; Praga od 71.40 do 71.90; Ogrska od 0.0330 do 0.0335; Dunaj od 0.0330 do 0.0340; Zagreb od 38.75 do 39.20.

VALUTE: Avstrijske krone od 0.0830 do 0.0840; dinarji od 38.60 do 39.—; dolarji od 23.65; do 23.75; novci po 20 frankov od 91.50 do 92.50 funt šterling od 114.— do 114.50.

Benečijske obveznice 79.60.

Poslano*)

V TRSTU

najpopolnejša izbera

POHIŠTVA

po najnižjih cenah

kakovost zajamčena

M. Steiner

Via Geppa 17 48

Velike zaloge v prosti luki.
Skladišče 2 A in skladišče 7.
— Pošiljatve na deželo zajamčene —

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon veleva.

Mali oglasi

SLUŽKINJA za gostilno se išče. Via Felice Venezian 9, gostilna. 64

KUHINJSKA oprava se proda za L 300.— Via Udine št. 3-V. 65

F. FILIPČIČ, Dutolje 67, z zlato kolajno in zaslužnim križcem odlikovana delavnica štedilnikov. Razpolaga tudi s kamijonom za prevažanje tovorov. 69

SINGERJEV šivalni stroj, zajamčen 20 let, se proda na obroke. Kupujejo se stvari. Acquedotto 60. 66

DEKLICO pridno in zdravo, za domača dela in kuhanje išče majhna družina. Lepo ravnanje. Zastonj predstaviti se brez dobrih spričeval. Naslov pri upravništvu. 67

HNŠA — kuhinja, tri sobe — vrt, 16.000; druga z dvema stanovanjema — kuhinja, soba, sobica — vrt 22.000 se proda blizu cerkve Sv. Ivana pri Trstu. Naslov pri upravništvu. 68

PRILIKA! Prodajalna v Nabrežini, popolno opremljena, razsvetljava in steklene omare, se proda za L 1500. Pisati na: Vodopivec, Settefontane 24, manufakturna trgovina v Trstu. 50

VELIKO POSESTVO. Podroteja pri Idriji, obstoječe iz valjčnega mlina, treh hiš, garaže, travnikov in gozdov, se proda po ugodni ceni. Pojasnila pri «Občnem konsumnem društvu» v Idriji. 1677

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Slavec. Via Giulia 29. 64

LEPA HIŠA z posestvom, trgovino in tobakarno na prometnem kraju, se proda po nizki ceni. Naslov pri upravništvu. 51

PRODAJALKA, mešane stroke, z znanjem italijanskega slovenskega in nemškega jezika ter knjigovodstva, želi premeniti službo. Ponudbe pod «Vestna» na upravništvo. 52

HARMONI, z 10 registri, se proda. Maslo, Pasjak-Jelšane, Istra. 58

Mizarska delavnica za električni pogon

se proda 115

pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Objekt je prirejen za industrijsko podjetje ter se nahaja 5 minut od kolodvora (blizu Ljubljane). Pismene ponudbe pod «Urejeno» na Aloma Company, Ljubljana

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje 56

kupuje

Zlatarna ALBERT POVH

Trst, Via Ma zini 46

AMP Affineria Metalli Preziosi

družba z om j. (67)

Trst - Via Artisti 9 - Trst

Izvršuje preizkušnje vsake vrste

Posebno ugodni pogoji za pregledovanje mleka.

ALOJZIJ POVH

urar in zlatar

Piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29

Lastna tovarna in delavnica. Prodaja, kupuje, popravlja vsakovrstne predmete. — Korist vsakega je, da se prepriča o cenah. 62

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlatic, lisic,

dihurjev, vider, jazbecev, mačk veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadstr., vrata 16 62

Sprejemajo se pošiljatve po pošti

Predno kaj nakupite, obiščite

Veliko skladišče pohištva

tvrdke

ALESSANDRO LEVI MINZI

Via Rattori št. 1 — Via Malcanton št. 7-13

Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva v veliki izberi.

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA (216)

Roman.

4.

Gospa Drake Juriju Bartramu.

Sv. Križ, 17. aprila.

Spoštovani gospod!

Pošiljam to pismo na Vaš običajni naslov v London z upanjem, da ste se že vrnili iz inozemstva.

Žalibog Vam moram sporočiti, da so se v Sv. Križu za časa Vaše odsotnosti pripetile neprijetne stvari, in da se moj častiti gospod, admiral, ne počuti dobro. Iz obeh vzrokov se mi zdi Vaša navzočnost v hiši potrebna.

V začetku meseca je Mazey presenetil našo novo sobarico sredi noči v knjižnici, ko je ravno brskala po njegovih listinah. Dekle je zbežalo naslednje jutro, predno smo vstali, in od tedaj je nismo več videli. Ta dogodek je admirala zelo vznemiril, poleg tega ga je še tistega dne napadla huda mrzlica, proti kateri se je zdravnik do včeraj uspešno boril. Toda sedaj se je zopet pojavila z vznemirljivimi znaki.

Zjutraj mi je rekel, da je prejel od Vas pismo s slabimi poročili, in bil je tako razburjen, kakršnega nisem še videla. V svoji razdražljivosti ni mogel prenašati smrčanja Mazeya pred svojimi durmi, in starec je moral v drugo sobo, kakor je nerad šel.

Tedaj sva se z Mazeyem domenila, da se bova izmenjavala. Prve dve uri sem čula jaz, potem me je nadomestil Mazey. Toda kmalu mi je prišlo na misel, da Mazey slabo vidi in sliši, zato sem sklenila, da bom sama čula. Našla sem Mazeya pol spečega, pol bdečega. V bojazni sem odprla duri in pogledala v sobo, postelja pa je bila prazna!

Naglo sva stekla oba doli in sva preiskala vse sobe v severnem delu hiše, ne da bi ga našla; ko sem pa prišla v družinsko sobo, mi je prihajal naproti gospodar s svojimi ključi v rokah. Bil je v mesečnem stanju. Duri dvorane so bile odprte in bojim se, da je bil tudi v banketni dvorani. Sledila sva mu, dokler se ni vrnil v svojo spalnico. Tedaj ga je zopet napadla mrzlica. Na zdravnikov nasvet nismo povedali admiralu, kaj se je zgodilo, in on je bil v veri, da je noč prespal kakor po navadi v svoji postelji.

Mazey in jaz sva ravnala po svojih močeh, toda prosimo Vas, da upoštevate našo odgovornost in da pridete čimprej v Sv. Križ. Z gospodom je tako težko izhajati in tudi zdravnik je mnenja, da je Vaša navzočnost potrebna.

Zofija Drake.

5.

Jurij Bartram gospici Garth.

Sv. Križ, 22. aprila.

Oprostite, če Vam na Vaše prisrčno in tolažilno pismo nisem še odgovoril. Tukaj smo v velikih skrbeh za strica, ker ga je popadla resna bolezen. Prehladil se je in dobil notranje vnetje, katerega znaki so resne narave. Zdravnik iz Londona je sedaj pri nas. Prihodnje dni boste kaj več o meni slišali.

Vaš hvaležni

Jurij Bartram.